

Необхідно не тільки надати студентам теоретичні знання та прищепити професійні навички, а також і бажання пізнання світу. Доцільно вчити їх мислити, пробуджувати в них здібності, розвивати свідоме, творче ставлення до роботи, яке в майбутньому стане основою їх професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бойко А. М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. Київ, 1996. С. 77–78.
2. Кудояр А. М. Психологічні погляди А. С. Макаренка. Особистість. Діяльність. Соціальні об'єднання. Колектив. Суми, 2005. 340 с.
3. Макаренко А. С. Из истории коммуны имени Ф. Э. Дзержинского. *Сочинения в 7-ми т.* Москва, 1956. Т. II. С. 395–416.

Тетяна ФАЗАН

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАСАДАХ ХРИСТІЯНСТВА

Сучасні вітчизняні учені В. Слободчиков і Є. Ісаєв констатують той факт, що «у філософсько-педагогічній літературі духовний початок людини пов'язують з громадським та творчим характером його життєдіяльності, з входженням людини у світ культури» [4]. При цьому духовні пошуки людини фіксуються в продуктах його виховної та художньо-естетичної діяльності. Таким чином, часто в «педагогіці духовна людина – розуміється, насамперед, як культурна людина» [5]. Духовність трактується також як якість особистості, яке може бути реалізоване в плані ставлення особистості до інших людей: альтруїзм, безкорисливість і самозречення. І. Подберезкин розуміє духовність як «переважання вищих духовних моральних інтересів над матеріальними, наявність високих громадянських, етичних, естетичних ідеалів» [4]. Моральні ознаки включені у всі прояви духовності, так як моральність є регулятором людських відносин.

Ми дотримуємося другої точки зору на поняття духовності, і базується на розумінні духовності як прояви Духа в людині. За християнським світоглядом, створена за образом і по Подобою Божою людина неспростовно пов'язана зі своїм Творцем, хоча, володіючи свободою волі, може від Нього відмовитися. Беручи волю Творця про себе, людина приймає і дані йому заповіді, що і визначає духовно-моральні цінності її буття [1].

Святитель Тихон Задонський писав, що «духовна людина - внутрішня людина. Народжується вона в момент хрещення від води і духу. Духа ніхто не може поневолити, зв'язати, полонити, і тому всі духовні – вільні». Подібним чином висловлюється єпископ Ігнатій Брянчанінов: «Людина називається духовною, якщо має в собі духу Божого» [3]. Таким чином, духовна людина в релігійному християнському розумінні, це не та, особистість, яка включена у світ культури, (хоча зрозуміло, що одне іншому не заважає), а той, хто народився духом і тоді став людиною духовною, володіє духовним розумом, духовно відкритими очима. Розкриття духовності в особистості відбувається в міру воцерковлення, очищення душі від пристрастей постом, смиренням, таїнством покаяння [2]. За словами, священника Бориса Нічипорова, якщо «духовному відповідають релігійні потреби і відповідна їм діяльність (скажімо, літургійна), то душевним потребам відповідає сфера виховання, мистецтва, захоплень і т.п. Тілесної ж відповідає сфера спорту, фізичної праці. Так духовна людина - це та, яка намагається з допомогою Божою не знищити, а підпорядкувати сферу душевну і тілесну духовним підставам своєї життєдіяльності» [3].

Безумовна любов до Бога і ближнього – це той наріжний камінь, на якому побудована християнська сім'я і мораль. Це ті моральні цінності, які склали основу європейської та української культури і права. Як писав К. Ушинський: «Поza християнства немає для людини ідеалу моральності, немає моральних основ, а, отже, немає і моральних прагнень, якими вона повинна керуватися при вихованні дітей» [5].

Екзистенційна фрустрація сенсу, як показали дослідження В. Франкла, є основною причиною самогубства, наркоманії, що стало не бувалим поширенням алкоголізму. Саме соціологічний факт втрати традиції валить людини наших днів в екзистенціальну невпевненість [51]. Групою дослідників на чолі з доктором медичних наук, проф. С. Сміттям Російської медичної академії, експертом Держдуми І. Гундаровим були проведені дослідження з аналізу причин існуючої кризи суспільства і депопуляції народу [4]. Ними було вивчено вплив моральності, поширеності гріхів на сучасний стан в демографії. Було доведено, що смертність в загальності всього на 30% визначається економічними і іншими причинами, а на 60-85% зумовлена саме духовними спотвореннями. Зокрема, зростанням таких гріхів, як гордіня (яка є не що інше, як егоїзм, амбітність, досягнення результату будь-якою ціною), зневіру (а інакше, настільки поширена депресія), блуд, подружні зради, грошлюбство, жадність, безвихованість, коли матеріальне благополуччя ставиться в главу кута [3].

В даний час практично немає досліджень про те, як будуються взаємини батьків і дітей у так званій патріархальній сім'ї. Дослідники роблять акцент тільки на вертикальному розподілу влади в такій сім'ї, верховенстві чоловіка, спільному проживанні кількох поколінь і авторитарному стилі виховання. Вони абсолютно не беруть до уваги, що духовною основою такої родини може бути духовно-моральна, релігійна спрямованість батьків. Одним з факторів, що впливає на характер сімейних відносин і виховання дітей, є духовно-моральні цінності батьків. Далі ми розглянемо особливості взаємодії в сім'ях, заснованих на духовних цінностях християнства.

Україна майже тисячу років прожила в умовах домінування християнських православних цінностей, і саме ці цінності сформували традиції сім'ї, як добровільний союз чоловіка і жінки, які вступили в законні шлюбні відносини, з метою спільного проживання, народження і виховання дітей, побудована на принципах взаємоповаги і взаємодопомоги. Сучасне суспільство православних людей неоднорідне. Одні люди входять в нього лише участю в таїнстві хрещення, визнанням православ'я як віри предків і частини історії України, інші – участю в таїнствах хрещення, вінчання, відспівування, обрядовою поведінкою, витоки яких у православ'ї. А треті - всією повнотою релігійного церковного життя. Всі ці люди створюють живий організм сучасної Православної культури.

Список використаних джерел

1. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное консультирование. Москва : Класс, 2004. 208 с.
2. Берсенева Т. А. Духовно-нравственные ценности и ориентации в мировоззрении старшеклассников и учителей. СПб. : СПбАППО, 2004. 188 с.
3. Ковалевский М. М. Очерк происхождения и развития семьи и собственности. Москва : Государственное социально-экономическое издательство, 1939. 187 с.
4. Морозова Е. А. Гармония в семье и браке: духовные и психологические аспекты. Самара : СамГАПС, 2006. 400 с.
5. Пестов Н. Е. Путь к совершенной радости. Воспитание детей. Клин : Фонд «Христианская жизнь», 2003. 175 с.